

Dia Internacional de Record de les Víctimes de l'Holocaust (Palau del Parlament, 23 de gener de 2007)

La moderadora (Sra. Núria Solé, periodista)

Senyores i senyors, molt bona tarda. El 27 de gener de 1945 es va alliberar el camp d'extermini d'Auschwitz, i les Nacions Unides han declarat aquesta data Dia Internacional en Record de les Víctimes de l'Holocaust. Avui el Parlament de Catalunya se suma a la commemoració d'aquesta efemèride, de la qual ja fa seixanta-dos anys, aollint aquest acte d'homenatge.

Per començar, té la paraula el molt honorable Ernest Benach, president del Parlament de Catalunya.

El president

Molt bona tarda a tothom. Bàsicament, per donar-los la benvinguda aquí, al Parlament de Catalunya. És tot un honor obrir les portes d'aquesta casa, d'aquesta cambra, per a la commemoració anual del record de les víctimes de l'Holocaust i per reiterar-los el meu profund compromís moral i el de tota la institució de no oblidar aquells fets, aquell crim sense precedents.

El Parlament de Catalunya, en tant que institució representativa de tot el poble català, defensor de la pau i del diàleg, té memòria del patiment que va sofrir la comunitat jueva. En aquest sentit, l'acte d'avui vol ser un reconeixement públic als qui van patir el genocidi, i també una manifestació de rebuig rotund a qualsevol tipus de persecució per raons ideològiques, religioses, de gènere, d'orientació sexual, de condició sexual, de naixement o altres.

Benvinguts, ho repeteixo.

La moderadora

Té la paraula, en nom del Govern de la Generalitat, el seu vicepresident, l'honorable senyor Josep-Lluís Carod-Rovira.

El conseller de la Vicepresidència (Sr. Josep-Lluís Carod-Rovira)

Molt honorable president del Parlament de Catalunya, parlamentaris, senyor ambaixador de l'Estat d'Israel, cos consular, senyores i senyors, és un honor, en nom del Govern de Catalunya, poder participar, de forma ja estable a partir d'aquest any, en aquest acte de commemoració de les víctimes de l'Holocaust que va iniciar el Parlament de Catalunya i poder-ho fer en seu parlamentària.

És, per al Govern de la Generalitat, molt important que el nostre Parlament, la màxima institució democràtica del poble català, commemori de manera regular el dia internacional dedicat a les víctimes dels qui torturant i eliminant les persones van voler eliminar la democràcia, les llibertats i les identitats personals i col·lectives, i van representar l'amenaça més gran que hi ha hagut mai contra la dignitat dels homes i les dones, que és i ha de ser el fonament de tots els drets.

És imprescindible consolidar la commemoració i l'exercici de la memòria històrica per part de les institucions quan estem a punt de perdre els darrers lligams de vivència personal directa i de transmissió del que va ser l'Holocaust. Ara hi ha cada cop menys gent, menys persones vives, menys víctimes i menys testimonis de l'horror que va ser l'Holocaust. Cal, doncs, que les institucions agafin el relleu perquè en pugui perviure la memòria històrica.

Recordem, en el cas català, el que va ser aquella obra capdavantera i admirable de Montserrat Roig, *Els catalans als camps nazis*, i amb aquella obra recordem que l'Holocaust representa el mal absolut. Per això hem de ser extremadament prudents a l'hora d'utilitzar determinades comparacions en el llenguatge col·loquial, perquè qualsevol comparació d'una realitat actual amb el règim nazi i amb l'Holocaust pot comportar una percepció falsament edulcorada d'allò que va representar. El nazisme i l'Holocaust representen un horror tan gran que mai no haurien de ser comparats amb res, perquè no hi ha res que hi sigui comparable i perquè fent-ho correm el risc de banalitzar-los.

Amb aquest acte d'avui, que té més que mai tota la solemnitat institucional que cal, retem homenatge, doncs, a les víctimes del nazisme: el poble jueu, el poble gitano i les persones que per la seva condició homosexual van ser exterminades en els camps d'extermini, però també totes les persones que per les seves conviccions democràtiques i republicanes –en el cas català i en el cas dels republicans de l'Estat espanyol– van trobar també en aquells camps d'extermini la seva pròpia extinció.

Gràcies, doncs, a les persones que enmig de l'adversitat han conservat la memòria històrica d'aquella barbàrie perquè mai més no es torni a reproduir.

(Aplaudiments.)

La moderadora

Gràcies, vicepresident. Seguidament, es procedirà a encendre les sis espelmes del record.

La primera, en record dels jueus exterminats pels nazis, l'encén Enrique Vándor, supervivent del gueto de Budapest.

(Pausa.)

La segona espelma és pels infants que van perdre la vida a les cambres de gas. En representació d'aquests infants, encén l'espelma Dan Terracina.

(Pausa.)

La tercera espelma recorda les víctimes catalanes i de la resta de l'Estat espanyol assassinades als camps de concentració. L'encén Marcel·lí Garriga, exdeportat de Buchenwald.

(Pausa.)

La quarta espelma és en record dels altres col·lectius perseguits pel nacionalsocialisme. Un d'aquests va ser el poble romaní, i encén l'espelma Mariano Fernández, representant de la comunitat gitana.

(Pausa.)

La cinquena espelma és per recordar els Justos entre les Nacions, els homes i les dones que van arriscar la vida per salvar els perseguits. Una d'elles va ser Nina Mitrani, que va ajudar a passar els refugiats pels Pirineus.

(Pausa.)

I, finalment, la sisena espelma recorda els supervivents de l'Holocaust, que van trobar un refugi que els va permetre reconstruir la vida i mantenir la identitat. La seva flama l'encén l'ambaixador d'Israel a Espanya, l'excel·lentíssim Víctor Harel.

(Aplaudiments.)

La moderadora

Enceses les espelmes, els convidem a fer un minut de silenci.

(Se serva un minut de silenci, i després es canta l'oració hebrea Male Rakhamim.)

Gràcies.

Té la paraula el senyor Marcel·lí Garriga, exdeportat a Buchenwald i representant d'Amical Mauthausen.

El Sr. Marcel·lí Garriga (representant d'Amical Mauthausen)

Honorable conseller, senyores i senyors, és per a mi un molt gran honor ocupar aquesta tribuna, encara que sigui amb seixanta anys de retard. Sí senyors, seixanta anys de retard, perquè nosaltres havíem d'ocupar aquesta tribuna l'any 45, quan, després d'haver lluitat contra el feixisme, primer a Espanya i després al costat de totes les forces d'alliberació, ens vam trobar –oh!, paradoxa de la història– que després d'haver lluitat al costat dels vencedors nosaltres seguíem sent uns vençuts.

Republicans espanyols van lluitar des de Noruega fins al nord d'Àfrica, des de Stalingrad fins a les Filipines, i no cal dir a l'interior de França. La resistència francesa es va nodrir en molta part dels republicans espanyols.

Havia acabat la guerra, i les portes de les presons i dels camps de concentració del centre d'Europa s'obrien, però les d'Espanya es tancaven. I hem d'esperar seixanta

anys per recuperar la memòria i per poder repetir: visca la llibertat, visca la democràcia. Ho sento.

Moltes gràcies.

(Aplaudiments.)

La moderadora

Gràcies, senyor Garriga. Té ara la paraula el senyor Teodoro Burdman, president de la Comunitat Israelita de Barcelona.

El Sr. Teodoro Burdman (president de la Comunitat Israelita de Barcelona)

Molt honorable senyor Ernest Benach, president del Parlament de Catalunya; molt honorable senyor Josep-Lluís Carod-Rovira, vicepresident del Govern de la Generalitat; excel·lentíssim ambaixador d'Israel a l'Estat espanyol, senyor Víctor Harel; autoritats; amigues i amics, l'Assemblea General de l'ONU va escollir el 27 de gener, el dia de l'alliberament del camp d'extermini nazi a Auschwitz, per commemorar l'Holocaust.

En el text adoptat s'instava els estats membres a dur a terme programes educatius perquè les futures generacions coneguin què va ser l'Holocaust, perquè es pugui mobilitzar la societat civil per recordar aquella tragèdia i evitar que es repeteixi. Perquè recordem l'assassinat sistemàtic de 6 milions d'ésser humans que van ser victimitzats perquè eren jueus, i d'altres col·lectius amb una altra convicció política, o perquè eren gitanos, perquè eren homosexuals, solament perquè eren. El 27 de gener, doncs, recordem les víctimes del pla d'extermini més colossal concebut mai.

I jo em demano: qui recordem? Qui som, els qui recordem? Fa un any la BBC de Londres va fer una enquesta en què va constatar que prop de la meitat dels entrevistats mai no havien sentit parlar d'Auschwitz. I això va suggerir que la memòria de l'Holocaust roman inacceptablement enclaustrada dins un gueto jueu. Sense citar cap enquesta, veiem com en convencions, memorials o actes sobre l'Holocaust com el d'avui convoquem dirigents governamentals, els jueus i llurs amics, però alhora les masses romanen alienes, ho ignoren.

Llavors jo em demano: què és el que falla? Mirem al voltant, i veiem que a l'última dècada han brotat a la faç de la terra memorials i museus de l'Holocaust, però tot i aquest esforç no s'ha generat més interès pel tema, ni una major empatia amb les víctimes, i encara menys una major sensibilitat vers les terribles conseqüències de l'odi arrelat i del fonamentalisme.

El prejudici i la ignorància continuen avui, seixanta-un anys després de l'Holocaust, sent protagonistes. Periòdicament veiem com l'assetjament i les agressions verbals i físiques vers les minories no s'han aturat. Manifestacions d'odi i desitjos d'extermini continuen sent notícia als diaris. Un jove jueu és agredit, un jove negre, el president de l'Iran nega l'Holocaust i demana esborrar l'Estat d'Israel de la faç de la terra. Llavors quelcom falla.

El nostre petit món pateix greus malalties. El diagnòstic és de prejudici i ignorància. La causa, un fort dèficit en l'educació. I és només amb educació que podem vacunar els nostres fills contra l'antisemitisme, la xenofòbia i el racisme. Només amb educació podrem saber i recordar, recordar per no repetir. No volem que la història passi. Volem que sigui memòria per al futur. No deixar caure les lliçons de l'Holocaust ha de ser el nostre pacte amb les víctimes i el nostre pacte amb el futur. Cal que avui i sempre impartim instruccions morals i no destruccions immorals. Enfortim els ideals de llibertat i democràcia per a tots. Els homes i les dones del món han de recordar aquesta tragèdia històrica de la humanitat per honrar les víctimes i per tenir cura dels qui vindran. Recordar per no repetir, recordar els qui van ser assassinats, recordar per als nostres fills i per a ells.

Gràcies.

La moderadora

Gràcies, senyor Burdman. Per cloure aquest acte, té la paraula el molt honorable president del Parlament, Ernest Benach.

El president

Honorable vicepresident del Govern de Catalunya, membres de la Mesa del Parlament de Catalunya, diputades i diputats, senyor ambaixador d'Israel, cos consular, autoritats, senyores i senyors, vull començar les meves paraules amb una referència a l'actualitat.

Els diaris de la setmana passada publicaven una informació a propòsit de la tot just estrenada presidència alemanya de la Unió Europea. Una de les primeres propostes que s'ha posat sobre la taula és desenvolupar una decisió marc perquè la negació de l'Holocaust sigui delicta en els vint-i-set països que avui formen la Unió, perquè qualsevol intent de qüestionar el genocidi nazi sigui castigat, si s'aprova la legislació, amb penes de fins a tres anys de presó. El rerefons de la iniciativa és la voluntat explícita de condemnar obertament tota mostra de racisme o de xenofòbia i prohibir l'exhibició de símbols nazis que, per desgràcia, de vegades es reproduïxen. Encara hi ha massa gent que porta la discriminació a flor de pell. Lluitar contra aquestes provocacions, contra les incitacions a l'odi, contra la discriminació, sigui del tipus que sigui, i contra la negació dels crims comesos contra la humanitat, és feina de tots: de les institucions –per tant també de les d'àmbit europeu–, dels governs dels estats, dels governs nacionals i de la societat civil. Tothom té un deure moral respecte a l'Holocaust, la violació dels drets humans sistematitzada i més cruel de la història de la humanitat.

He volgut recordar i començar amb aquesta notícia perquè és un exemple que actes com el d'avui continuen sent imprescindibles. Malgrat que fa més de seixanta anys que el malson nazi va acabar, encara avui sentim la necessitat de recordar els milions de víctimes i sentim també el deure de comprendre per què i com es va arribar fins a aquells nivells de dolor i de destrucció.

La memòria de la barbàrie nazi ens ajuda a allunyar-nos de qualsevol intent negacionista, de qualsevol interpretació minimitzadora del genocidi sistemàtic. No podem acceptar mai ni el silenci, ni l'oblit deliberat, ni la relativització, ni la confusió provocada, ni molt menys la negació frontal de l'extermini de milions de persones en mans del feixisme, com de vegades hem hagut de sentir amb indignació. La llavor del

feixisme se sembra a partir de determinades actituds, i no ho podem oblidar: comentaris xenòfobs, desqualificacions i insults racistes, agressions... Aquí germina el totalitarisme.

Per tant, tot allò que puguem fer, tot l'esforç que dediquem a eradicar aquest tipus de comportaments, serà positiu. Penso, per exemple, en l'educació, i sobretot en l'educació en valors dels nostres infants i joves, valors com la llibertat, el civisme, el compromís social, la participació, la responsabilitat, la solidaritat o el respecte a la pluralitat d'idees i d'identitats entre molts altres. El benestar i l'educació d'un país depèn de l'establiment d'una xarxa de valors comuna i compartida per tota la societat. És a dir, l'educació, juntament amb la memòria, és el millor antídoto contra el feixisme.

I aquesta memòria, la històrica, la que ens parla del passat, és alhora una eina indispensable per construir el futur de tots els pobles. Recordar ens ha de servir per no repetir errors, tot i que malauradament massa vegades no és així.

Per això encara avui som capaços de rememorar què va significar l'Holocaust per a la societat israelita: una experiència extremadament traumàtica que es va acabar convertint en un episodi essencial de la seva història, una empremta inesborrable en el seu imaginari col·lectiu, fins i tot per als qui no el van viure.

Si fem memòria, si no deixem d'evocar les persones assassinades, els homes i les dones amb noms i cognoms que van veure truncada la seva vida, salvarem de l'oblit milions d'històries personals, milions de vides, de records, de sentiments, de valors, d'esperances i de somnis que són un tresor molt valuós per construir un futur de pau. I encara més enllà: el record de les víctimes ens obre els ulls davant de qualsevol vulneració dels drets fonamentals en l'actualitat. Davant d'això tampoc no podem restar indiferents, ja que la indiferència ens fa còmplices.

La violència i l'horror, la violació dels drets humans, tot el dolor que és capaç de generar l'home, lamentablement ha continuat reproduint-se en nous genocidis, en noves guerres, invasions, atemptats, assassinats... Hi ha hagut massa exemples de la irracionalitat a què pot arribar l'ésser humà. Com és possible que la humanitat repeteixi una vegada i una altra els mateixos errors? Com és possible que els pobles

siguin víctimes d'una perpètua destrucció i reconstrucció com si fossin processos encadenats inevitablement?

Hi ha alguna cosa que falla, i hem de reflexionar sobre què és, perquè amb aquest nivell de violència i sofriment en el món correm el risc d'acabar considerant-los com un fet natural i consubstancial a l'ésser humà, podem acabar caient en l'apatia i en l'anestèsia, en la indiferència, podem arribar a la catàstrofe que significa no reaccionar davant les injustícies.

També vull tenir un record molt especial i molt sentit per als milers de catalanes i catalans que, fugint de la dictadura espanyola, van acabar tancats en els camps de concentració i d'extermini. La seva participació en la lluita antifranquista i la col·laboració posterior que molts d'ells van prestar a la resistència francesa en el combat contra el feixisme els van convertir en enemics també de Hitler. La llibertat i la democràcia, que va guiar les seves vides, és també el seu llegat. Si avui gaudim a Catalunya d'una societat més lliure i més democràtica és en bona part perquè ells van treballar sempre en l'horitzó de la justícia i de la convivència entre els pobles.

Per acabar, permetin-me una darrera idea per a la reflexió. Malgrat que continuem assistint a agressions que escapen a la raó humana, malgrat que els homes, els éssers humans, continuem utilitzant la violència per resoldre els conflictes, la pau només és possible per la via del diàleg. Enraonar i escoltar, recuperar el poder de la paraula, és l'únic camí possible si volem construir un futur de pau, un futur de no-violència.

Fa uns dies ho escrivia en el meu bloc, perquè ho sento. Avui més que mai hi ha una veritable urgència d'impulsar una nova cultura de la pau basada en el respecte mutu, l'entesa, el diàleg i la reconciliació. Cal mirar-nos als ulls, escoltar i entendre les raons de l'altre i treballar plegats per arribar a un punt d'entesa, a un acord. I al costat d'això és imprescindible prevenir les causes que originen les tensions i els conflictes, perquè, si no, solament posarem pedaços i no arribarem a la veritable arrel de la violència. L'aposta arriscada, la difícil, és l'aposta per la pau. I només a base d'aprofundir la cultura de la pau, de comprometre-nos-hi a fons i de ser-ne militants i

activistes, algun dia podrem dir que hem avançat considerablement cap a un món millor, justament un món sense violència de cap mena, un desig que només serà possible si és compartit i si tots plegats en fem bandera i compromís. Gandhi ho expressava amb aquestes paraules: «Amb la diferència entre el que fem i el que som capaços de fer n'hi hauria prou per resoldre la major part dels problemes del món.»

Moltes gràcies.

(Aplaudiments.)

La moderadora

Bé, gràcies, president, i gràcies a tothom per assistir a aquest acte en record de les víctimes de l'Holocaust.

Bona tarda.